

Znanja i stavovi adolescenata o problemu narkomanije

Ulcinj,
oktobar - decembar 2015

UVODNE NAPOMENE

Organizacija civilnog društva NOVI HORIZONT, u saradnji sa Kancelarijom za prevenciju narkomanije u opštini Ulcinj, u periodu oktobar – decembar 2015. godine, sprovodilo je kvalitativno istraživanje sa ciljem ispitivanja nivoa znanja i obavještenosti adolescenata u Ulcinju o različitim aspektima vezanim za problem narkomanije.

Istraživanje je sprovedeno anonimno, uz primjenu tehnike upitnika i intervjuja, na uzorku od 300 učenika. Uzorak je činilo: učenici devetih razreda iz dvije gradske osnovne škole kao i učenici iz obje srednje škole na teritoriji opštine Ulcinj. U odabranim osnovnim školama ispitani su svi učenici devetog razreda koji su tog dana bili u školi. Podaci su prikupljeni putem anketnog upitnika.

U srednjim školama su korišćene kombinovane tehnike upitnika i intervjuja.

U sprovođenju ove ankete odlučili smo se za uzrast učenika 14 – 18 godina, zbog životne dobi u kojoj se uglavnom događaju promjene u stavovima i ponašanjima.

Ispitivanja o znanjima i stavovima ulcinjske omladine o problemu zloupotrebe droga i njihovom prisustvu među školskom populacijom, Novi Horizont je započeo prije mnogo godina. Tako je prvo anketiranje sprovedeno 2004. godine, kada je anketirano 324 učenika. To je ujedno označilo i početak uspješnog partnerstva lokalnih NVO i institucija na lokalnom nivou (Policije, Doma zdravlja, Centra za socijalni rad, obrazovnih institucija i drugih aktera). Drugo istraživanje je urađeno 2009. godine, kada smo anketirali 210 učenika.

Ukupno je kroz ova 3 istraživanja obuhvaćeno 834 učenika sa teritorije opštine Ulcinj.

Ovaj put (2015.), ispitivanje učenika / adolescenata o problemu narkomanije na lokalnom nivou, predstavlja dio šireg projekta “**LOKALNO PARTNERSTVO U BORBI PROTIV ZLOUPOTREBE DROGA I MALOLJETNIČKE DELIKVENCije**”, koji naša organizacija realizuje uz podršku Ambasade SAD u Podgorici - Biroa za borbu protiv međunarodne trgovine drogom i sprovođenje zakona.

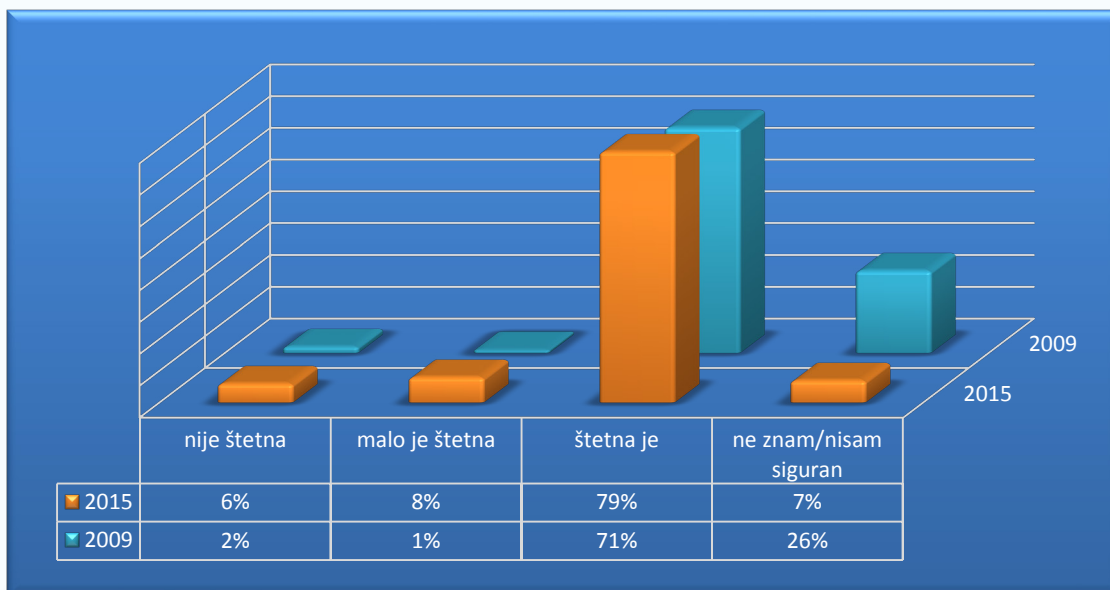
Opšti cilj ovog projekta je podizanje svijesti mladih o štetnosti zloupotrebe droga kao i smanjenje stope asocijalnog i delikventnog ponašanja među mladima u lokalnoj zajednici.

Specifični ciljevi projekta su: *uspostavljanje lokalnog partnerstva sa relevantnim institucijama u borbi protiv zloupotebe droga i maloljetnickog kriminaliteta; podrška Lokalnoj samoupravi u aktiviranju Kancelarije za prevenciju narkomanije; te izrada Lokalnog plana za smanjenje potražnje za drogama i prevenciju bolesti zavisnosti.*

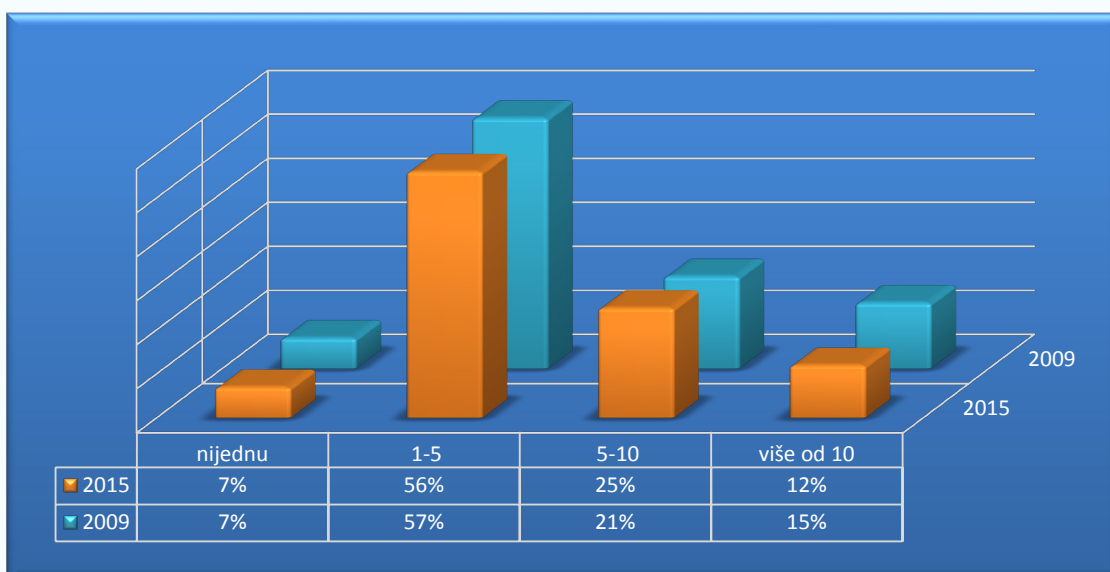
U sklopu ovog projekta uspostavljena je i Mreža lokalnih partnera koju čine: Opština Ulcinj (Kancelarija za prevenciju narkomanije), Osnovni sud Ulcinj, Osnovno državno tužilaštvo Ulcinj, Centar za socijalni rad (Područna jedinica Ulcinj), Odjeljenje bezbjednosti Ulcinj, Dom zdravlja Ulcinj i NVO “Novi Horizont”.

Za upsješnu realizaciju ovog projekta posebno se želimo zahvaliti upravama škola, pedagogima, psiholozima, mladim volonterima i svim partnerskim institucijama, koji su saradivali sa mnogo dobre volje i pružali nam značajnu podršku.

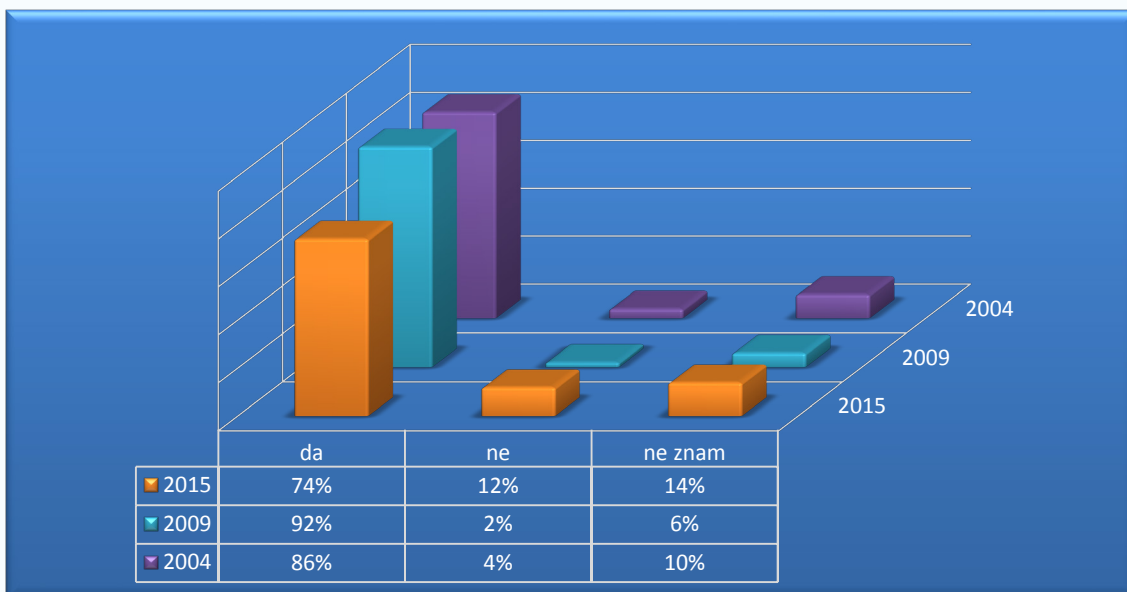
1. Koliko je, po tvom mišljenju, droga štetna?

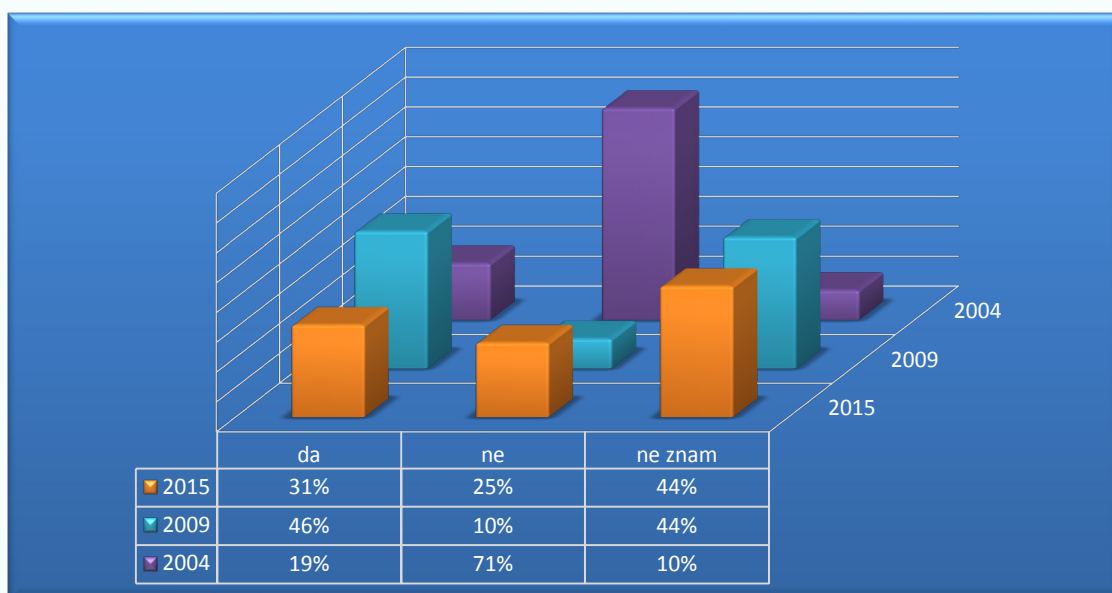
2. Koliko vrsta droga poznaješ?

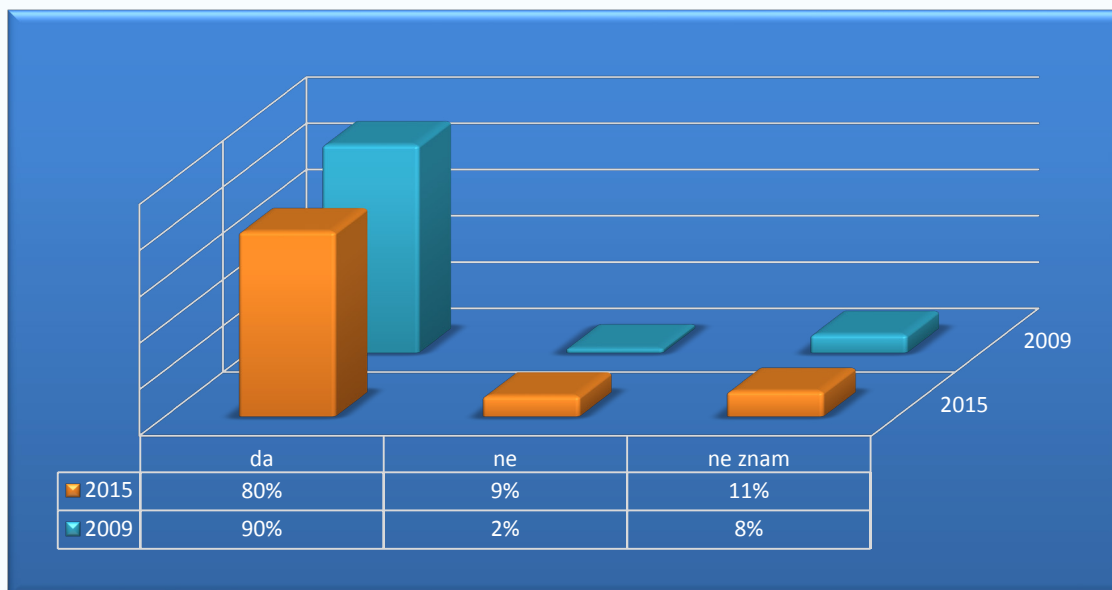
3. Smatraš li da je marihuana droga?

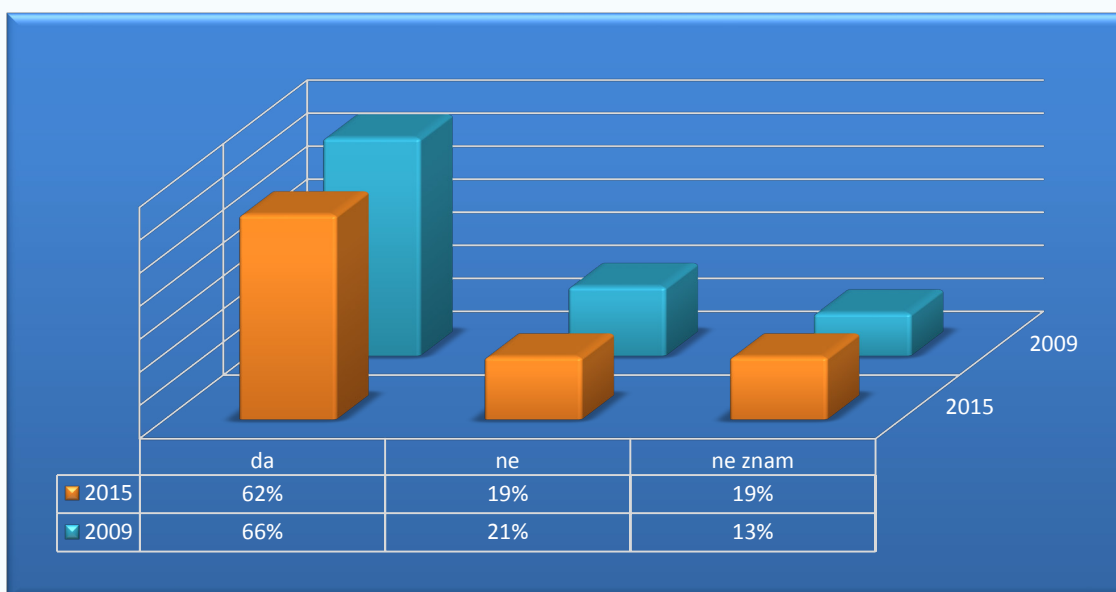
4. Da li je lako nabaviti drogu u sredini gdje živiš / učiš?

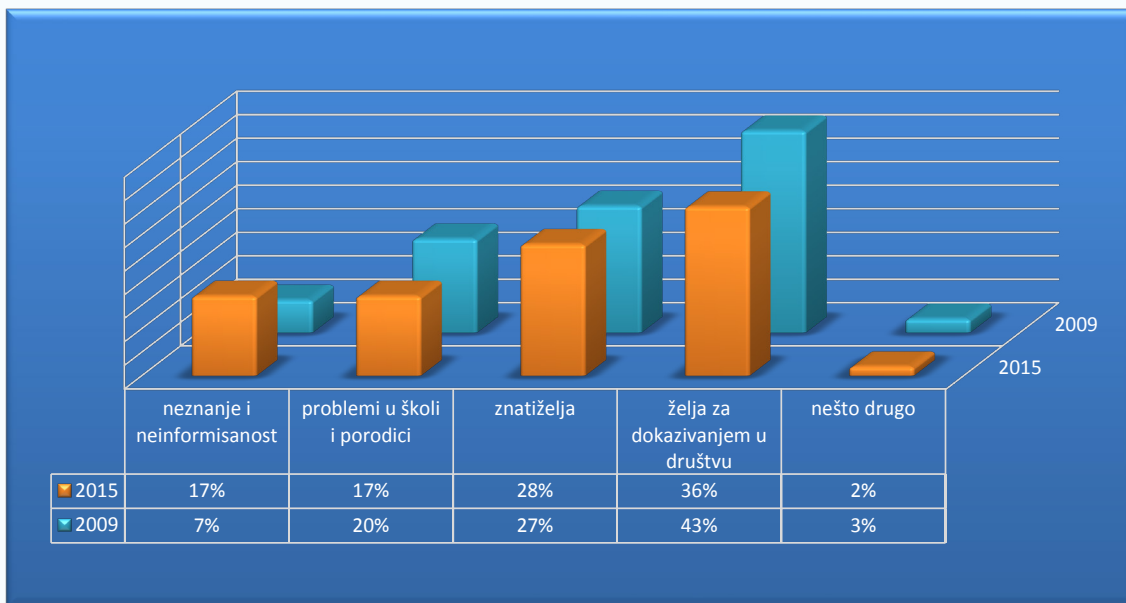
5. Da li znaš da je droga zakonom zabranjena?

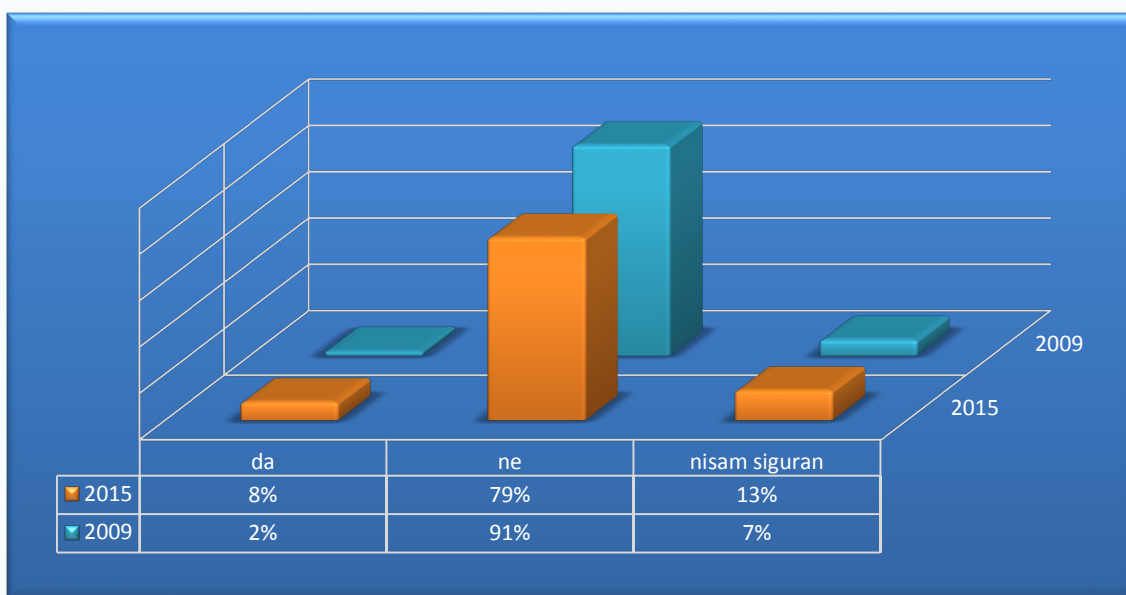
6. Da li si upoznat sa sankcijama koje slijede u slučaju korišćenja droge?

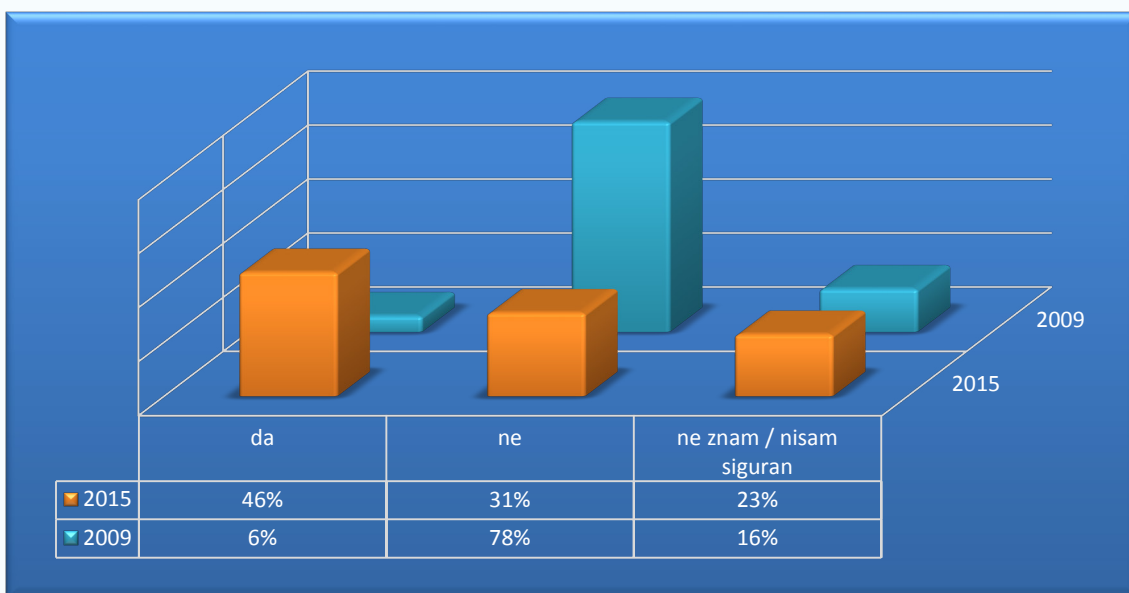
7. Šta je, po tvom mišljenju, uzrok tome da mladi počinju uzimati drogu?

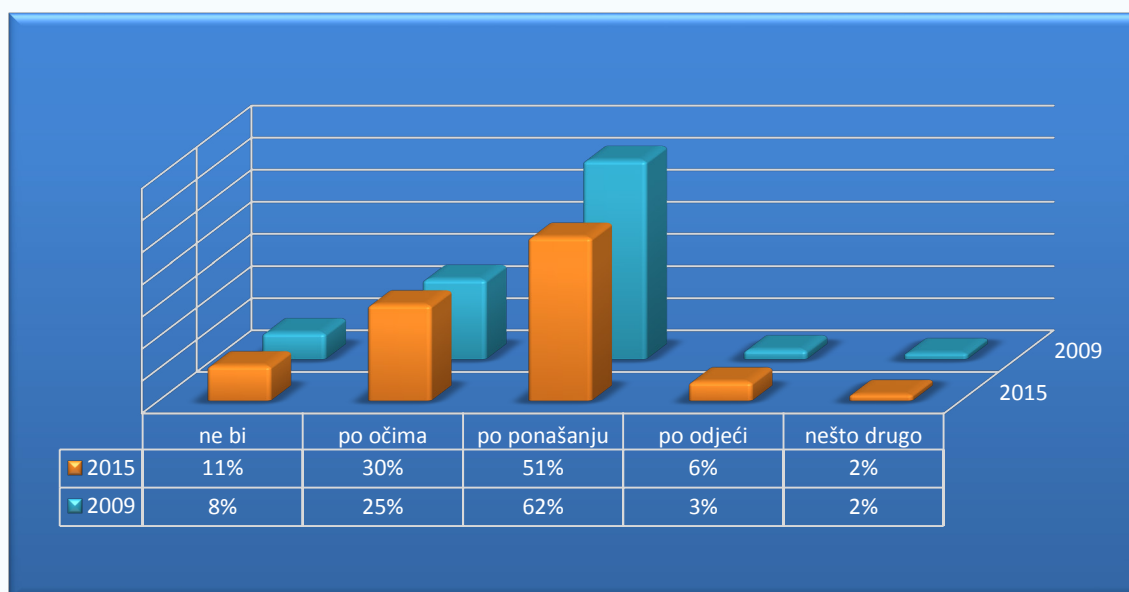
8. Da li si ikad konzumirao drogu ne znajući šta koristiš?

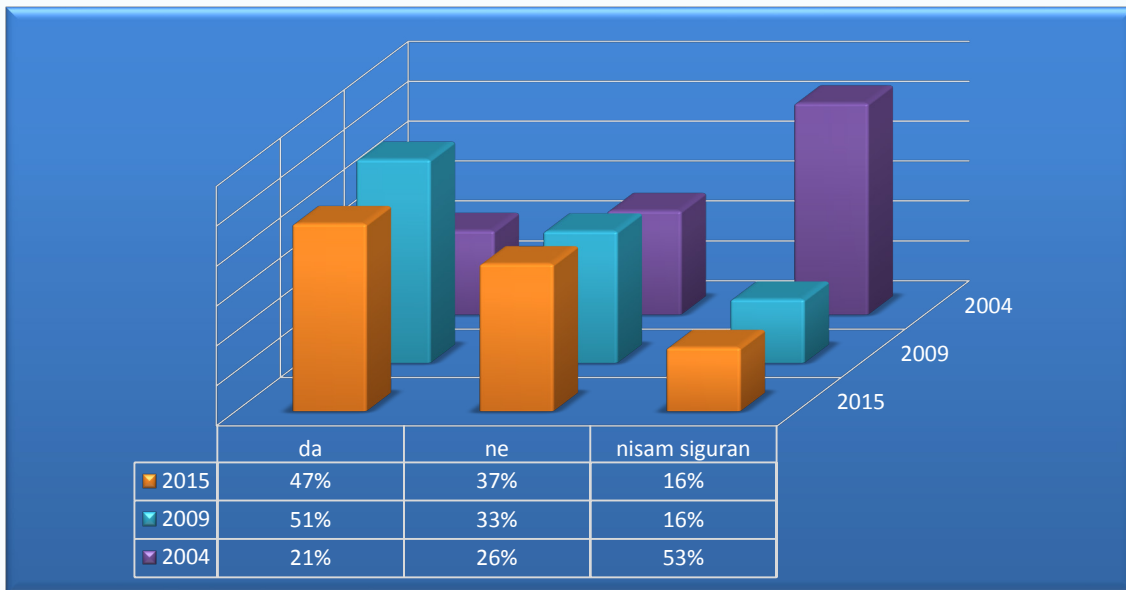
9. Da li misliš da i ti možeš imati problema ukoliko dolažiš u iskušenju da konzumiraš drogu?

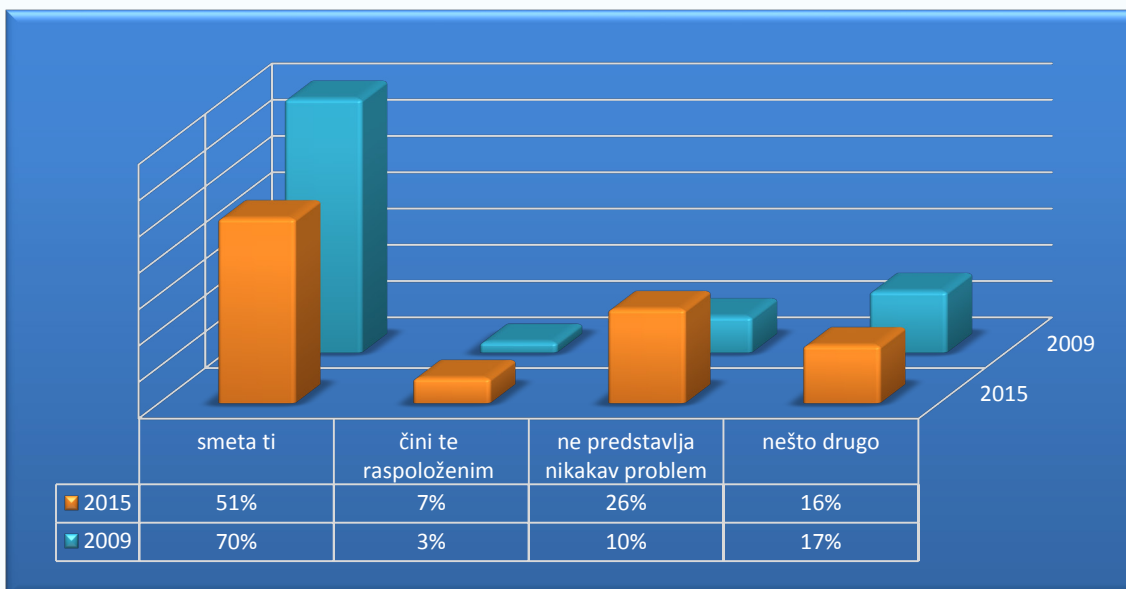
10. Da li bi prepoznao osobu koja konzumira drogu i po čemu?

11. Poznaješ li nekog ko konzumira drogu?

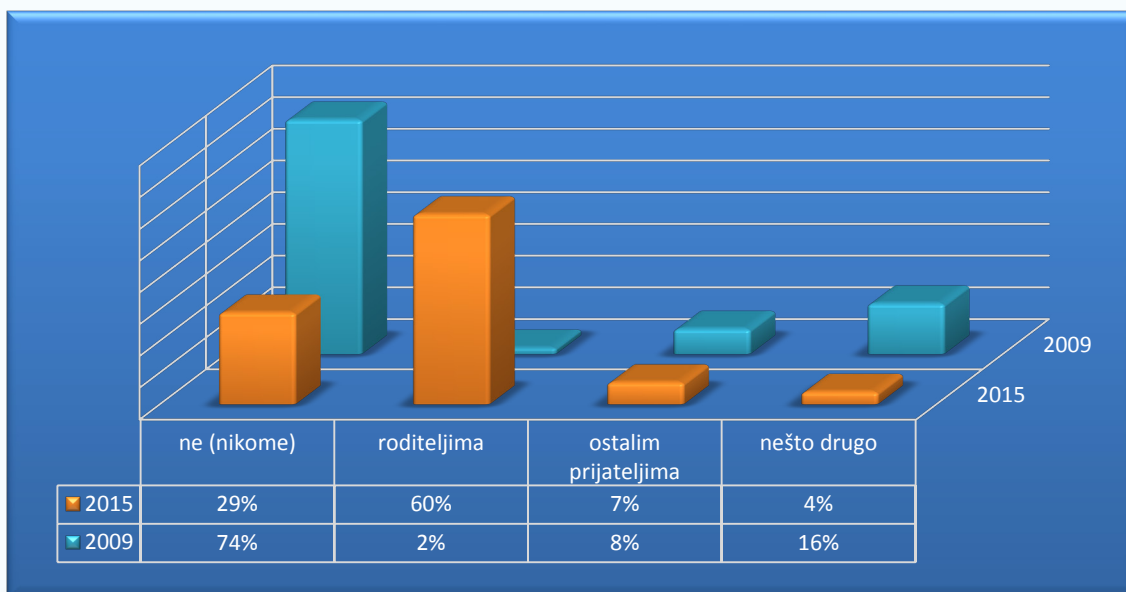

12. Kada si u društvu onih koji konzumiraju drogu...

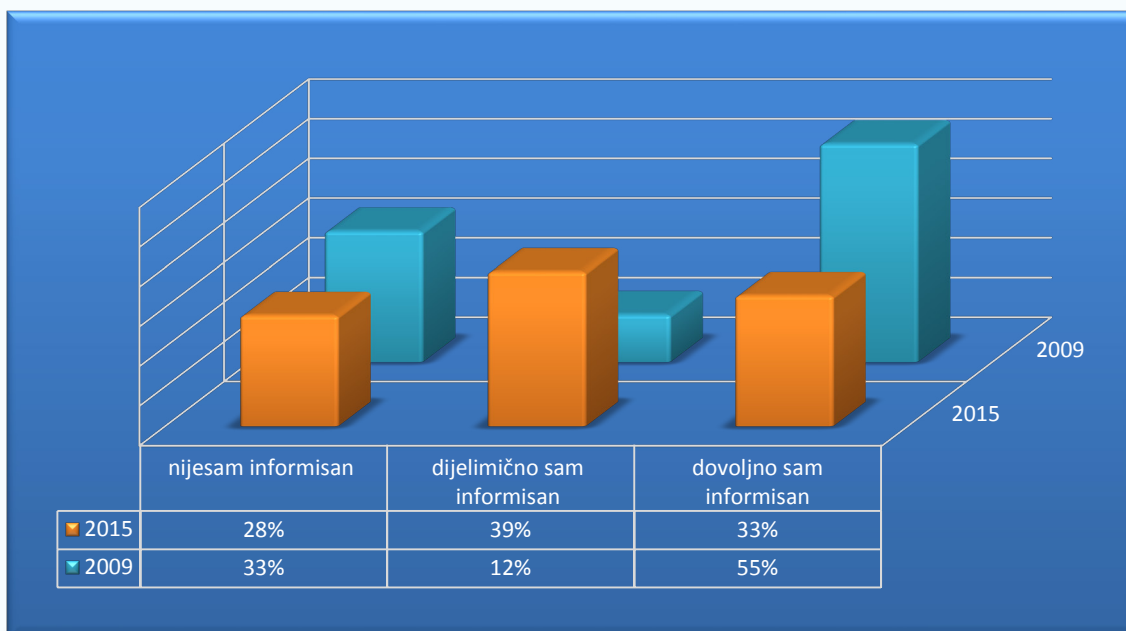
” **Nešto drugo:** ne družim se sa njima, izbjegavam društvo u kojoj se nalaze takvi ljudi, ulivaju mi strah, itd.

13. Kada bi saznao da tvoj prijatelj/brat konzumira drogu, da li bi to nekome rekao i kome?

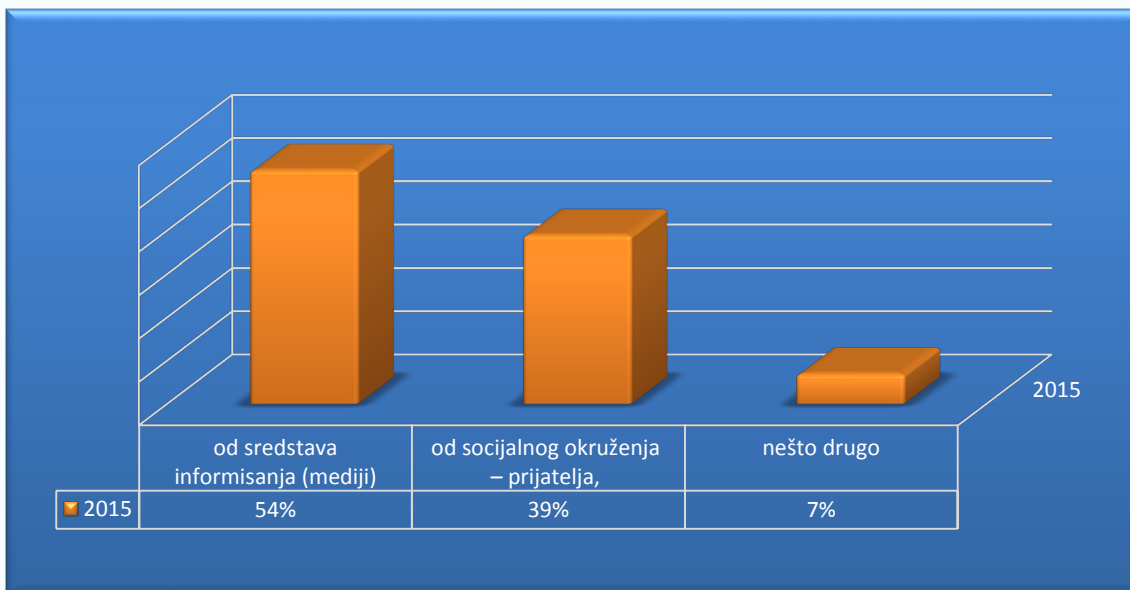

” **Nešto drugo:** *možda, savjetovao bih ga/je ne govoreći nikome o tome.*

14. Koliko si informisan o narkoticima?

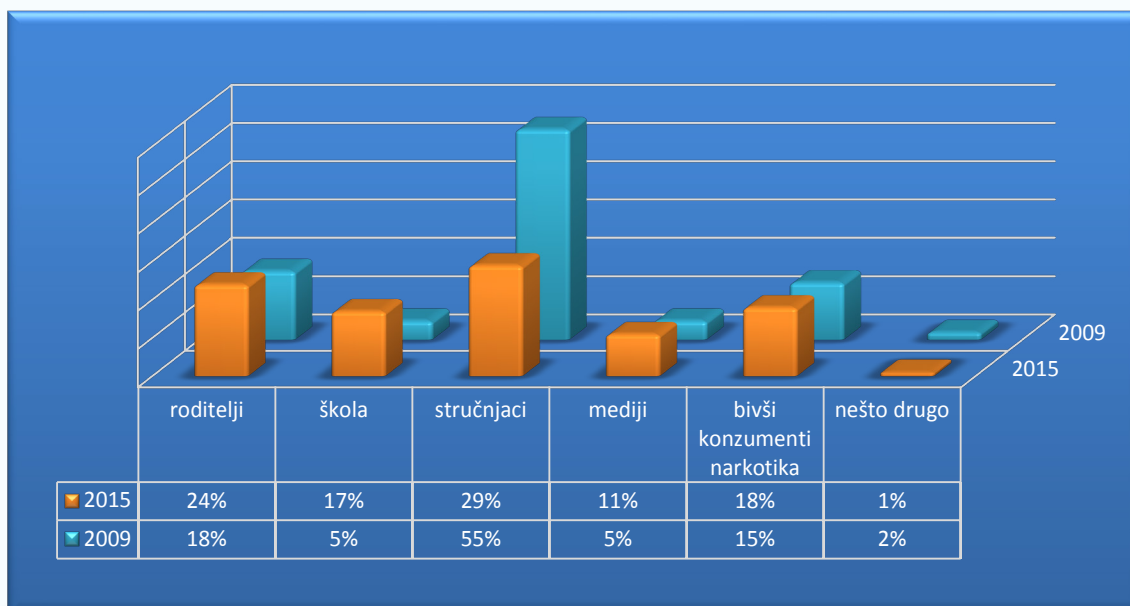

15. Odakle najčešće dobijaš informacije?

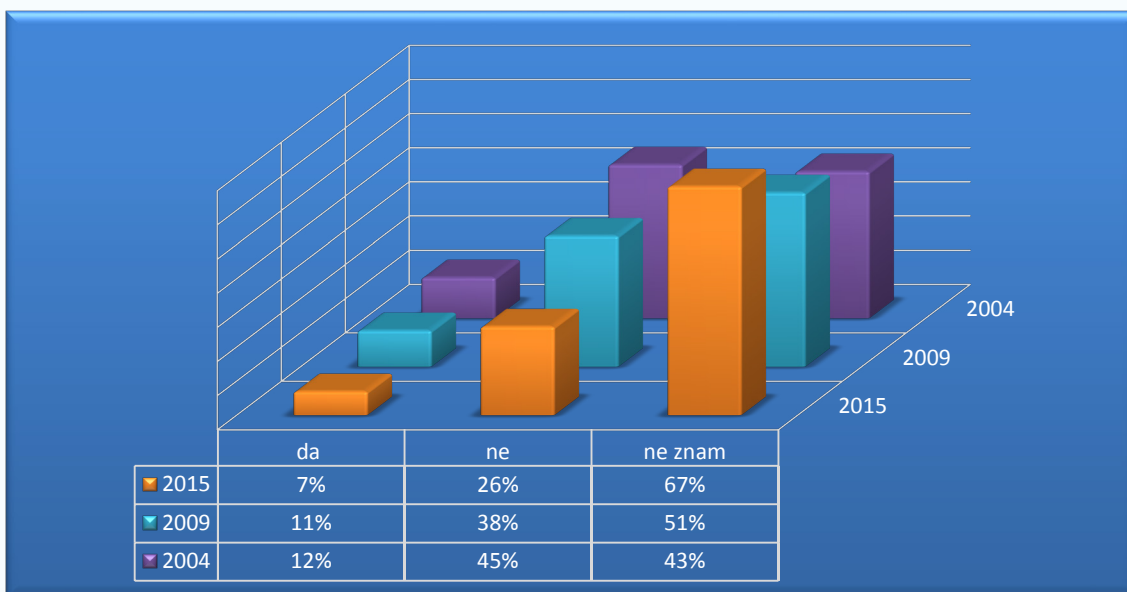

” Nešto drugo: iz škole, od roditelja,...

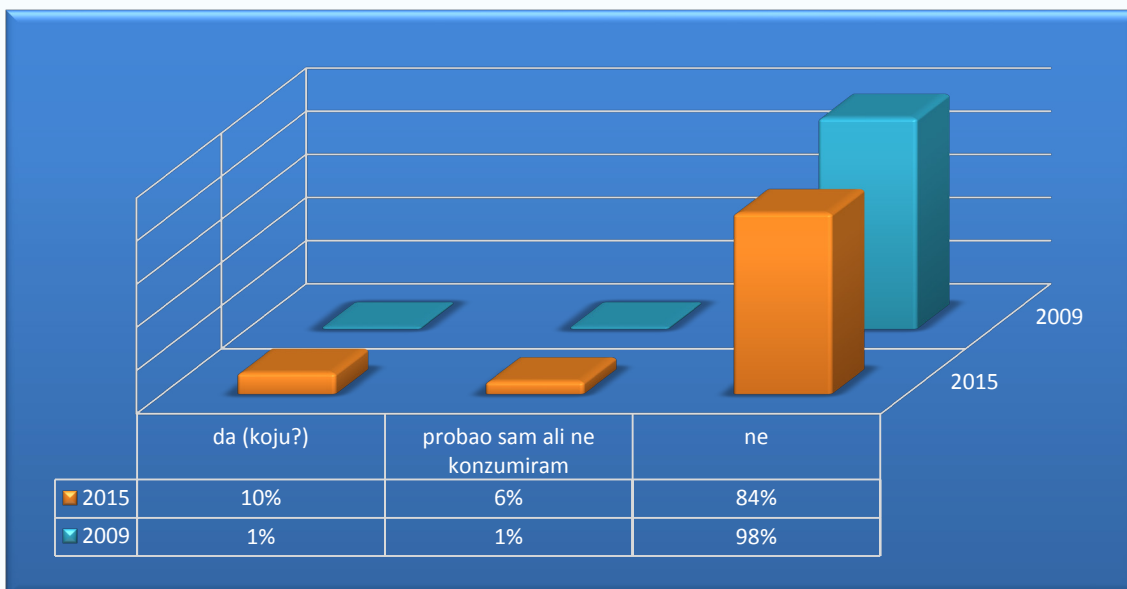
16. Ko je, po tvom mišljenju, najkompetentniji da govori o ovom problemu?

17. Misliš li da kod nas postoje ustanove u kojima bi se konzumenti narkotika kvalitetno liječili?

18. Da li si do sada konzumirao neku vrstu narkotika?

”

Koju: marihuanu, ekstazi...

ANKETA ZA SREDNJOŠKOLCE

Molimo te da učestvuješ u ovom istraživanju koje ima za cilj da ispita koliko mladi - srednjoškolci poznaju droge, šta misle o njihovoj rasprostranjenosti i koliko imaju ličnog iskustva sa njima.

Molimo te da odgovoriš što iskrenije na postavljena pitanja da bi smo dobili sto realniju sliku postavljene teze koja je predmet ispitivanja. Osnovni podaci su nam potrebni zbog statističke obrade.

Ispitivanje je *ANONIMNO*.

1. Koliko je, po tvom mišljenju, droga štetna?

- a) nije štetna
- b) malo je štetna
- c) štetna je
- d) ne znam/nisam siguran

2. Koliko vrsta droga poznaješ?

- a) nijednu
- b) 1-5
- c) 5-10
- d) više od 10

3. Smatraš li da je **marihuana** droga?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

4. Da li je lako nabaviti drogu u sredini gdje živiš / učiš?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

5. Da li znaš da je droga zakonom zabranjena?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

6. Da li si upoznat sa sankcijama koje slijede u slučaju korišćenja droge?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

7. Šta je, po tvom mišljenju, uzrok tome da mladi počinju uzimati drogu?

- a) neznanje i neinformisanost
- b) problemi u školi i porodici
- c) znatiželja
- d) želja za dokazivanjem u društvu
- e) _____

8. Da li si ikad konzumirao drogu ne znajući šta koristitiš?

- a) da
- b) ne
- c) nisam siguran

9. Da li misliš da i ti možeš imati problema ukoliko dolaziš u iskušenju da konzumiraš drogu?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam / nisam siguran

10. Da li bi prepoznao osobu koja konzumira drogu i po čemu?

- a) ne bi
- b) po očima
- c) po ponašanju
- d) po odjeći
- e) _____

11. Poznaješ li nekog ko konzumira drogu?

- a) da
- b) ne
- c) nisam siguran

12. Kada si u društvu onih koji konzumiraju drogu...

- a) smeta ti
- b) čini te raspoloženim
- c) ne predstavlja nikakav problem
- d) _____

13. Kada bi saznao da tvoj prijatelj/brat konzumira drogu, da li bi to nekome rekao i kome?

- a) ne (nikome)
- b) roditeljima
- c) ostalim prijateljima
- d) _____

14. Koliko si informisan o narkoticima?

- a) nijesam informisan
- b) dijelimično sam informisan
- c) dovoljno sam informisan

15. Odakle najčešće dobijaš informacije?

- a) od sredstava informisanja (mediji)
- b) od socijalnog okruženja – prijatelja,
- c) _____

16. Ko je, po tvom mišljenju, najkompetentniji da govori o ovom problemu?

- a) roditelji
- b) škola
- c) stručnjaci
- d) mediji
- e) bivši konzumenti narkotika
- f) _____

17. Misliš li da kod nas postoje ustanove u kojima bi se konzumenti narkotika kvalitetno liječili?

- a) da (koje?) _____
- b) ne
- c) ne znam

18. Da li si do sada konzumirao neku vrstu narkotika? (Misli se i na tzv. "lake droge")

- a) da (koju?) _____
- b) probao sam ali ne konzumiram
- c) ne

UMJESTO ZAKLJUČKA

Fenomen narkomanije zahtjeva maksimalnu posvećenost, gdje treba obratiti posebnu pažnju na podizanju svijesti mladih kao i formiranju otpornih stavova i vještina u borbi protiv droge.

Novi Horizont u kontinuitetu organizuje aktivnosti i istraživanja ovog problema na lokalnom nivou, inicirajući nove edukativne programe posvećene prevenciji narkomanije.

- Poredeći rezultate iz 2009. i 2015. godine evidentno je da je povećan broj konzumenata (sa 1% u 2009. na 10% u 2015. godini), kao i broj onih pojedinaca koji su skloni da eksperimentišu (tj. „probali su ali ne konzumiraju“).
- Takođe, zabrinjavajući je i procenat tolerancije ispitanika jer na 12. pitanje, 7% ispitanih navodi da ih društvo onih koji konzumiraju drogu „čini raspoloženim“ a čak 26% ne vidi nikakav problem da bude u takvom društvu, ne izbjegava ga. Ovi podaci su zabrinjavajući i morali bi na njih obratiti pažnju ako je već poznato da je jedan od prvih koraka u narkomaniju upravo boravak u društvu narkomana i tolerantnost prema narkomaniji (sa nekakvim pesimističkim ili brižnim stavom i prognozama, moglo bi se reći da je 33% ispitanih potencijalni korisnik droga ili u potencijalnoj opasnosti da to postane).
- Ovi rezultati se slažu sa odgovorom na 9. pitanje u kojem čak 54% ispitanika ne prepoznaje problem i moguće posljedice uzimanja narkotika kao i sa odgovorom na 8. pitanje gdje je 8% konzumiralo drogu a da nije toga bilo svjesno, a 13% njih čak ni ne zna, ali sumnja, da je to uradilo. Za period adolescencije je svojstveno rizično ponašanje i avanturizam ali to je slabo opravdanje s obzirom na težinu problema.
- Na osnovu više pitanja može se zaključiti da su ispitanici loše informisani (pitanje br. 14) i da izvori informacija nisu adekvatni – najviše informacija crpi se iz medija (54%) i socijalnog okruženja (39%), gdje se naravno nameće pitanje validnosti i kvaliteta informacija. Kao potvrda ovom zaključku mogu poslužiti i odgovori na više pitanja, npr: 26% onih koji ne znaju ili smatraju da marihuana nije vrsta droge; 20% onih koji ne znaju ili smatraju da droga nije zakonom zabranjena i sankcionisana, kao i 38% onih koji nisu upoznati sa sankcijama prema konzumentima.
- Zabrinjavajući je i broj onih ispitanika koji ne znaju ni kakav bi trebalo da bude odgovor na postojanje i pojavu problema, pa na pitanje br.13 čak 29% odgovara da ne bi preduzelo ništa; ovaj procenat je značajno niži nego u 2009. godini (kad je iznosio 74%), ali još uvijek jedna trećina mladih nije dovoljno osviješćena i odgovorna. Čak 93% ne zna ništa o institucijama i načinu liječenja narkomana, što je veći procenat nego u 2009. i u 2004. godini.

Očigledno je da se naše društvo nije dobro snašlo u odgovoru na problem narkomanije i da se moraju uraditi neke korijentne promjene. Najprije je neophodno obezbijediti djeci dovoljan kvantum sigurnih i provjerenih informacija koje bi dobijali od stručnih lica, u školi i od roditelja. Sistematsko znanje svakako mora pomoći u rješavanju ovog problema tako što bi se mladi, u skladu sa svojom ličnošću i karakterom, mogli izboriti sa iskušenjima i problemima na koje mogu naići. Određeno znanje koje se dobija u školama kroz projekte i određene izborne predmete očigledno nije dovoljno i obuhvatno. Opština bi morala imati razrađene aktivnosti promovisanja zdravih navika i načina života kao i više mogućnosti i dostupne sportske aktivnosti za širu populaciju adolescenata.

Ono što je preduslov uspješne edukacije i pozitivnog uticaja na mlade je uvezanost svih mogućih ili predviđenih aktivnosti na nivou opštine sa tačnim zaduženjima svih aktera tog procesa, koji mora biti multidisciplinarni i koji mora imati kontinuitet.

*Mirjana Mijović,
Pedagog*

ISPITIVANJE ZNANJA I STAVOVA ADOLESCENATA U ULCINJU O PROBLEMU NARKOMANIJE

Period realizacije:
Oktobar – Decembar 2015

Radna grupa:

*Nazif Velić
Rajka Prodanović
Arben Husić
Biljana Bevenja
Blerim Gjeloši
Ilirjana Boci
Admira Selmanović*

Stručni tim:

*Ardita Kovačević, psiholog
Mehmet Duraku, sociolog
Mirjana Mijović, pedagog*

Tim mladih anketara:

*Arlinda Osmanović
Lenka Lalović
Irhad Čota
Mark Lulić
Selma Mujić
Zahide Lleshi
Flaka Avdiu
Besart Hoxha
Sabina Kurti*

Godina	01.01.2007		01.01.2008		01.01.2009		01.01.2010		01.01.2011	
	Broj	Ukupno	Broj	Ukupno	Broj	Ukupno	Broj	Ukupno	Broj	Ukupno
Ukupno zaposlenici	153	14.7	141	19	161	41.7	1.001	17.8	179	1.001
Ukupno zaposlenici bez	137	12.7	125	11.5	137	11.5	1.436	14.3	143	1.436
Ukupno zaposlenici sa	16	2.0	16	2.0	24	2.2	1.491	14.5	136	1.491
Ukupno zaposlenici	153	14.7	141	19	161	41.7	1.001	17.8	179	1.001
Ukupno	153	14.7	141	19	161	41.7	1.001	17.8	179	1.001

NVO Novi Horizont
Kodre BB
85360 Ulcinj
Telefon: +382 (0)68 300 603
E-mail: horizon@t-com.me
www.ngo-horizonti.org